

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravnistvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“, Poljske ulice št. 10.

Cerkvena glasba in frančiškanski red.

Ustanovnik frančiškanskega reda sv. Frančišek Asiški je bil navdušen pevec božje ljubezni, skozi in skozi poetična natora v najblažjem smislu. Ž njim so se družili v proslavo neskončnega Boga ne le ptički pod nebom, marveč tudi neme ribice v vodi, črviček na potu, cvetke, peresca in šibke bilke; vse se je moralo ž njim združiti, vse je navdahnil s svojim pesniškim žarom. Srcé sv. Frančiška je bilo polno nedolžnega veselja in od časa do časa dal mu je duška v vzvišenih pesmih. Lahko rečem, da sv. Frančišek je svoje čudovito, božjemu Odrašeniku tako zelo podobno življenje tudi končal. Vsi njegovi spevi, ki so se ohranili do naših dni, potrjujejo našo trditev. — Vprašam sedaj: Ali so Frančiškovi duhovni sinovi podedovali ljubezen do pevske umetnosti od svojega očaka? Gotovo! — Poezija je našla mnogo častilcev med udi reda, ki se je širil s silno naglostjo po vesoljnem svetu. Treba omeniti le Ozanamove knjige „Les poètes franciscains en Italie en treizième Siècle“. Svete poezije pa niso ostale mrtve črke, marveč vnema, katere so bili navzeti redovniki sv. Frančiška, dala jim je melodije, ki sicer niso bile toli umetne in preišljene, marveč so bile bolj izvor trenutne navdušenosti. Te pobožne pesmi, ki so bile jako občutne in ganljive, prepevali so redovniki po samostanskih prostorih, dostikrat tudi zunaj na svojem potovanji. Dasiravno pa je prirasla masikatera pesniška cvetka na serafinskem polji, vendar pri očitni službi božji se redovniki teh pesmi niso posluževali, ker bile so bolj subjektivnega, individualnega značaja. Sv. Frančišek in njegovi sinovi so bili sv. katoliški cerkvi in njenim naredbam, malim in velikim, preveč udani; zatoraj so se pri liturgični službi božji vsikdar posluževali gregorijanskega koral, kateri koral so gojili s posebno ljubeznijo. Še več. — Rimski koral je bil edina cerkvena glasba frančiškanskega reda od njegovega prvega začetka. Ko se je pozneje s Hukbaldom pričejala razvijati polifonija, našli so se tudi v frančiškanskem redu z umetnostjo nadarjeni možje, ki so na podlagi koralnih melodij (cantus firmus) zlagali prekrasne umotvore v poli-

foninem stavku, pa tudi spisali temeljita teoretična dela v tej stroki. V vseh dobah so se s cerkvenimi skladbami odlikovali frančiškani od Konstanca Porta in Vincencija Galla v 16. stoletji do Calegari-ja (roj. 1702) in Martini-ja (roj. 1706).

Generalni kapiteljni reda so se že prav zgodaj upirali necerkvenim notarijam gledé liturgične glasbe. Ker je bila velika nevarnost, da se s polifonijo in kontrapunktom vtihotapijo v cerkveno glasbo snovi, ki bi bile primerne častitljivosti in resnobi božje službe, zato so se redovna določila pogosto ozirala na cerkveno glasbo in oklicala edino gregorijanski koral za tisto glasbo, katere se hoče red pri očitni službi božji posluževati. V dokaz nekatere citate. Generalni kapitelj v Salamanki se je izrekel v svojih štatutih leta 1553. cap. II.: Bratje naj se varujejo petja, ki ušesa žgače in se giblje preveč prosto . . . Kateri se bodo v tem pregrešili, ostro naj se kaznujejo.*) — Generalna kapiteljna v Neapeljnu (1590) in Valadolidu (1593) pod cerkveno kaznijo prepovesta glasbena orodja (razen orgel) in pa preprosto figurirano petje.***) Sploh je frančiškanski red vedno na to delal, da se natančno izpolnjujejo liturgična določila. Generalni štatuti od leta 1590. cap. I. pravijo: Bratje naj oficij in sv. mašo do pičice natančno opravljajo po rubrikah rimskega misala in brevijarija, tako gledé obredov kakor v vseh drugih zadevah.***)

Slavnoznani redovni general P. Mihael de Sambuca obnovi v svojih leta 1663. izdanih štatutih vse prejšnje prepovedi in pravi: „Da se preprečijo pohujšljive razvade, določimo, da se razen orgel nikdar in pod nobenim pogojem v naših cerkvah ne smejo rabiti pri sv. maši in pri oficiji muzikalni instrumenti. Pod preje navedenimi kaznimi prepovemo figurirano petje v naših cerkvah, naj ga izvršuje kdorkoli.“**) V enakem smislu je leta 1729. zapovedal general P. Matej a Pareta, „da se imajo manjši kratje celega reda, kakor želi papež Benedikt XIII., posluževati gregorijanskega korala“. (Manuale Franciscan. 1862, pag. 78.)

Dasiravno pa so se redovni predstojniki v vseh dobah zeló zavzemali za pravo liturgično petje, vendar je ono polagoma moderno postajalo; jasen dokaz, da je duh časa v pretečenih 150 letih močno pa slabo vplival tudi na cerkveno-glasbene razmere. Manjkalo je šol za strogo liturgično petje, tradicija o pravem prednašanju korala se je izgubila; in ker so bili pevci in orglavci, preden so v red stopili, večidel vsi prej izobraženi v svetni glasbi, zgodilo se je, da je postal gregorijanski koral neumljiv in tuj in celó polifonino petje je postalo občutno, mehkužno in posvetno. Koral se je po škofijah, kakor tudi v redovih zanemarjal in še to, kar so rabili, prirezaval je vsak po svoje in od tod mnoge razlike, ki se še dandanes opažajo po škofijah in redovih.

Toda cerkveni duh se je probudil kakor na umetnostnem polji sploh, tako tudi na glasbenem; zanimanje za cerkveno glasbo je postalo splošno

*) „Fratres gustus leves et cantus diosslutos seu fractos omnino declinent, et qui in his defectuosi fuerint, graviter puniantur“.

**) „Instrumenta musica, excepto Organo, et cantum fractum, quem figuratum vocant“.

***) „Fratres divinum officium, ac Missas, juxta Rubricas Missalis, Breviarii que Romani, tam in caeremoniis, quam in aliis omnino omnibus ad unguem celebrent“.

in lahko rečemo, da marsikatera provincija frančiškanskega reda se je prav resno prijelja preustrojenja cerkvene glasbe, zlasti pa z veliko lju. beznijo oklenila se gregorijanskega koralala. Posebno se odlikujejo provincije v Vestfaliji, Belgiji in na Holandskem. Ravno v teh provincijah obstoji statut, da se sme po samostanskih cerkvah pri božji službi rabiti le gregorijanski koral. V vestfalskem samostanu Warendorf, kjer je novicijat, pojó sleherni dan takozvano konventualno mašo po Mehlinskem gradualu, in sicer introit, Kyrie, Gloria, Graduale, ofertorij, Sanctus, Agnus in Communio. Tudi vespere pojó vsako nedeljo in praznik, popolno liturgično z vsemi antifonami in psalmi, ki se sè svojimi finalami ravnaajo natančno po antifonah. Znano je morda, da so bili vestfalski frančiškani v nemškem kulturnem boji izgnani in da so se preselili v Ameriko, kjer so ustanovili novo provincijo, ki danes klije v najlepšem cvetu. Na Vestfalskem pa se je provincija zopet oživila. V Ameriki toraj velja v novi provinciji gledé greg. koralala ravno tisti statut, kakor v prvotni, in P. Fr. X. Weninger sam neizrekljivo pohvali frančiškansko petje, ter pravi, da je naredilo nanj velikansk vtis. Po teh provincijah ne pojó sami patri in kleriki, marveč tudi bratje lajiki, ki so tolikanj izobraženi. Seveda se vsi z veliko skrbjo pripravljajo in urijo. V Warendorfu blizo Münster-a imajo novinci vsaki dan pol ure pevske vaje in se temeljito podučujejo v teoriji koralnega petja in vsaki dan se pripravljajo za konventualno mašo prihodnjega dné. V drugih samostanih imajo vsak teden po eno ali dve uri pevske vaje, pred večimi prazniki tudi po več ur; in k tem vajam morajo priti vsi petja zmožni redovniki. Nam se bo to morda odveč zdelo, češ: mi imamo važnišega posla. Pa pomislimo, da je liturgična služba božja prva in najvažniša naloga svetnega in redovniškega življenja; toraj je tudi cerkveno petje, ki spada k celoti liturgije, gotovo največe važnosti. Če najdemo za druge manj važne in k duhovnemu življenju manj spadajoče zadeve časa, kolikanj bolj nas veže dolžnost do liturgičnega petja.

Izmed cerkvenih redov so si posebno frančiškani velike zasluge stekli za katoliški kult. Oni so se od nekdej vestno držali liturgičnih pravil pri očitni službi božji in so jo, dasi osebno brez premoženja, vendar obhajali s posebno slovesnostjo in krasoto, tako unanjega kinča altarjev, paramentov in cerkvenih posod, kakor cerkvenega petja. Tudi naša frančiškanska provincija ne zaostaja, morda celó drugim sveti z lepim izgledom. Nekateri člani provincije so celó na čelu cerkvenoglasbene reforme.

To prizadevanje je hvale vredno, pa tudi utemeljeno v najnovejših generalnih statutah reda od l. 1890., ki pravijo gledé petja: št. 50. „Novitii in cantu ecclesiastico frequenter exerceantur“. Št. 149. „Jvenes in cantu gregoriano diligenter instruantur“. Št. 150. „Cantus, qui non sit juxta normas a S. Sede praescriptus, in ecclesiis nostri Ordinis omnino prohibetur“. — Ravno gledé koralala pa imajo samostani veliko nalogo. Oni ga morajo ljudstvu priljubiti, in gotovo se bo priljubil, ako

se bo prednašal s tisto navdušenostjo, tisto sveto vnemo, tisto preciznostjo, ki jo zahteva tako eminentna redovna zadeva — gregorijanski koral.

Ljubi sobratje! Poprimimo se toraj prave in pristne frančiškanske glasbe — gregorijanskega korala. Vsak naj skuša, da bo sleherni spev, bodisi pri sv. maši, bodisi pri sv. oficiji po skrbni pripravi prav vestno in umetno izvrševal, in kateri smo za to zmožni, skrbimo, da se uvedejo zopet koralne maše, vsaj ob nekaterih manj slovesnih dneh, ko se morda obhaja kak redoven praznik. Skušajmo Beuron ustanoviti na domači zemlji.

P. H.

D o p i s i.

Na Dunaji, dné 22. decembra. Občni zbor in muzikalna produkcija Ambrozijevega društva.

Dné 16. t. m. je imelo tukajšnje muzikalno društvo sv. Ambrozija (Kirchenmusik-Verein St. Ambrosius) svoj letni občni zbor, kateri se je letos odlikoval s tem, da se je koncem zbora priredila še muzikalna produkcija v spomin in slavo papeža Gregorija Velikega, ktereга 1300 letni jubilej se letos praznuje.

Po predsednikovem pozdravu prečita tajnik preč. g. K. Schnabl poročilo o društvenem delovanju l. 1890. Iz tega poročila posnamemo, da ima društvo dva pevska zbora: Chorakademie in Chorgesangsschule. S pomočjo teh zborov so se letos v cerkvi „am Hof“ pele ob lanskega adventa nedeljah te-le vokalne maše: Dr. Otona Müllerja (dunajskega skladatelja boljše vrste), Hallerjeva, Koenenova, in Lottijeva. Na rožnivenko nedeljo se je pela v kapucinski cerkvi neka Mittererjeva maša. Kot šesta vokalna maša se je pela zopet Lottijeva in sicer prvo letošnjo advetno nedeljo. Da se je pri vseh teh slovesnih mašah pelo popolnem po cerkvenih določbah, tedaj koralni Asperges, Introitus in Communio z dotičnimi dnevnimi graduali in offertoriji starih in novih cecilijanskih skladateljev, mi skoro ni treba omenjati.

Kakor znano, cecilijanska društva ne izključujejo instrumentalne glasbe, saj jo sv. cerkev dopušča; a glavni namen jim je gojiti vokalno glasbo, najlepšo in najbolj vplivajočo glasbo. „Primerni instrumentalni stil se za cerkveno glasbo ni še določil“, je rekel g. prof. J. Böhm pri podučevalnem kurzu l. 1881.

Akoravno se gledé gojitve instrumentalne cerkvene glasbe popolnem strinjamo z nazori društvenega odbora, bi bilo vendar dobro, da bi Ambrozijevo društvo kolikrat priredilo tudi kako Greithovo, Wittovo itd. instrumentalno mašo, da bi se instrumentom privajenim Dunajčanom pokazala prednost in lepoto cecilijanskih instrumentalnih maš, ter da bi se na ta način sčasoma odpravile Mozartove, Heydnove, Beethovenove, Schubertove itd., sploh tista izključljiva „dunajska instrumentalna glasba“, katere smo vže do grla siti in je vže vrabci znajo

V zmislu društvenih pravil se je tudi letos bil priredil velik koncert dné 16. aprila v Bösendorferjevi dvorani, pri katerem se je produciral II. del Tinelovega oratorija „Francišek Asiški“, sklepní kor Händelovega „Mesije“ in violinski koncert Maksa Brucha in Mozartov kvintet — za površek. Za časa svojega desetletnega obstanka je Ambrozijevo društvo produciralo vže sledeče oratorije: Rheinbergerjev „Christophorus“ in „Toggenburg“, Stehlejevo „Sv. Cecilija“, Löwejev „Siebenschläfer“, Mendelssohnovo „Athalia“, Bruchovo „Glocke“, Stehlejevo krasno kantato „Lumen de coelo“ in druge.

Zbor Chorakademie šteje letos 80 izvežbanih pevcev.

Glasbena šola obsega tri oddelke; v orglarski šoli je bilo 21 učencev, v šoli za soliste 15, v šoli za splošno petje pa 47 dečkov in 27 deklic, torej skupaj 110 učencev, (lani je bilo vseh učencev okoli 200!). Orglarska šola je izvežbala in poslala med svet vže lepo število orglarjev in dirigentov, kateri po Avstrijskem širijo cecilijansko idejo. Žalibog, da na Dunaji ni pravih tal zánjo, pač pa na deželi, kjer ljudstvo ni še razvajeno po plodovih

najnovije kulture. — Učenci pevske šole so tudi letos kakor druga leta peli pri dveh slovesnih mašah dvoglasne maše (v kapucinski cerkvi) in so sodelovali pri letni šolski produkciji.

Kot vesele dogodke je zaznamoval tajnik donesek 300 gld., katere je e. kr. ministerstvo za pouk in bogočastje društvu podelilo pozivajoč ga, da bi tudi letos kakor l. 1881. in 1885. priredilo podučevalni tečaj za organiste in dirigente. Tedaj bodemo letos o šolskih počitnicah zopet imeli priložnost, kaj lepega slišati v besedi in glasovih, sporazumeti, ogreti in organizovati se v prosep cecilijanske ideje.

Nadalje je Niževavstrijski deželni šolski svet dne 4. novembra pozval društvo, da bi dovolilo dati učencem e. kr. učiteljskih izobraževališč proste vstopnice k muzikalnim društvenim produkcijam, ker le s poslušanjem vzorno prednašanih skladb je mogoče, razumno in uspešno gojiti cerkveno glasbo. Fides ex auditu! Temu pozivu je Ambrozijsko društvo radovoljno ustreglo, razdelec 60 prostih vstopnic učiteljskim pripravnikom, kateri so se vže sv. Gregorija jubilejne slovesnosti v precejšnjem številu udeležili. Tudi prevzvišeni nadškof Angerer je skazal društvu svojo naklonjenost s tem, da mu je podelil iz Rauscherjeve zapuščine rento 400 gld. S tem je končal tajnik svoje poročilo.

Na to je prof. Böhm pojasnjeval društvene razmere kot kapelnik ter tožil, da cecilijanska ideja na Dunaji skoro nič ne napreduje. Ljudje so izgubili ves okus za resno, cerkvi dostojno petje ter nočejo sodelovati na cerkvenem koru — tudi ne za denar! Vse le drvi v „Männergesangs-Verein“, „Arion“ itd. Prišlo je vže do tega, da na cerkvenem koru sodelujejo — **judje**, ker kristjanskih mož ni moč dobiti! V cerkvi „am Hof“ je razpisanih 12 stipendij po 70 gld. — a oglasilo se je zanje samo 5—6 prosilcev pevcev. Prof. Böhm je bil povabil društvenike akademičnih katoliških društev „Austria“, „Norica“, „Asyl-Vereina“, da bi blagovolili brezplačno učiti se peti in pri Ambrozijskem društvu sodelovati — a oglasil se ni nobeden! Ako pojde tako naprej, bo društvena „Chorakademie“ kmalu obstojala iz samih — otrok in žensk! Žalostne razmere! Dodam še to, da nas je bilo pri občnem zboru 17 udov navzočih izmed 170—180, katere blizo šteje društvo, in še ti bivajo na deželi. Res iznenadilo me je to društveno stanje. Pač umevno je, da muzikalni Dunaj, ki ne more iz celega milijona svojih prebivalcev dobiti 2000 poslušalcev, ki bi za Mendelssohnov oratorij „Mesija“ plačali vstopnice (kakor se je bilo to ravno prejšnji večer pred občnim zborom Ambrozijskega društva zgodilo), umevno je, pravim, da se tak Dunaj še manj zanima za Ambrozijsko društvo in njega cerkveno glasbo.

Težko je tu nasvetovati prava sredstva. Vsekako obupati — bi bilo najslabše. Tega tudi društveni odbor ni storil navzlic Böhmovim jeremijadam, ampak sklenil, da A. Ditkova „Harmonia sacra“, ki je glasilo S. Hipolitskega cecilijanskega društva, priskoči Dunajčanom na pomoč in da bo zanaprej tudi glasilo Ambrozijskega društva. Nadalje se je sklenilo naročiti si nemške cecilijanske liste in jo med društvenike in prijatelje širiti.

Na to se je stari odbor „per acclamationem“ zopet izvolil. (K sreči so imeli nekateri udje pooblastila, da smo bili vsaj sklepni!) Odbor je sestavljen iz teh-le gospodov: predsednik Franc Krenn, kapelnik pri sv. Mihaelu in profesor na konservatoriji, podpredsednik in blagajnik Pater Herman Moser (O. S. B.), tajnik Dr. K. Schnabl, dvorne župnije vikar, kapelnik prof. J. Böhm, kapelnikov namestnik J. Piber. Vrh tega je v odboru še 8 odbornikov.

Po zvršenem občnem zboru je bila v pritlični dvorani katoliške resurze muzikalna produkcija v spomin sv. Gregorija velikega. Program je obsegal v prvem delu cerkveno, v drugem pa posvetno glasbo; sredi obeh delov pa je bil podučni govor. Koralni spevi „Veni creator“ in „Lumen ad revelationem“ so se prav čvrsto in ljubko glasili iz grl nedolžnih otrok, tako da je lahko vsak spoznal neusahljivo in neizerpljivo moč in lepoto gregorijanskega korala in da moramo častitati g. dirigentu Piberju na takem vspehu. Tudi Arcadeltova „Ave Maria“, katero je pel mešani zbor korne akademije, je bila izborna prednašana, a koralni „Asperges“ se ni glasil, kakor bi moral glasiti se, nainreč „iz enega lija“. — Na to je sledil zelo zanimljiv in podučljiv govor o nesmrtnih zaslugah sv. Gregorija Velikega, ki si je za cerkveno glasbo posebej in za glasbo sploh pridobil. Prav prijetno je bilo poslušati učenega in spretnega govornika, Msgn. župnika Ditka (Čeha) vrednika lista Harmonia sacra, ki je vže od nekdanj poleg g. prof. Böhma duša cecilijanskega gibanja na Niževavstrijskem.

Njegovo prepričanje, vnetost in razumnost za sveto našo stvar je napravila na poslušalce globok vtis in je zato koncem govora žel zasluženo občno pohvalo. Zopet so se oglasili nežni otroški glasovi in so zapeli s pravim čutom in spretnostjo mило Mendelssohnovo pesem „Abschied der Zugvögel“ in slovesno Breidensteinovo „Danket dem Herrn“. Velikanski zbor z Hay dnove „Schöpfung“, prednašan od pevske akademije, res veličastno, je zaključil lepo slovesnost.

Iz Maribora,*) 1. januarija. (Probujeno društvo). Z nekako otožnostjo smo se pri nas vedno ozirali na lep razvoj cerkvene glasbe po drugih krajih. Nerad odkrijem to javnosti, vendar moram reči, da na tihem smo se malo sramovali, ker imajo v nekaterih škofljah v priprosti gorski cerkvi pravilnejše liturgično petje, nego mi v središču naše lepe lavantinske vladikovine. Pripoznati pa moram in rad to storim, da dela tu slavno izjemo cerkev bogoslovska in čč. šolskih sester. Vendar zdaj se začne nekaj gibati. Pretečeno nedeljo probudilo se je zopet društvo, ki je bilo že leta 1887 po neumornem delovanju, žal, le prehitro umrlega g. dr. Kukovića se začelo malo razviliti, katero pa je, ker ni našlo dovolj dobre zemlje, mirno zaspalo. — Cecilijino društvo za lavantinsko škofljo imelo je namreč 28. decembra l. l. svoj občni zbor, h kateremu je prišlo precejšnje število čč. gg. duhovnikov in kar nas je prav veselilo, tudi več gg. mestnih učiteljev. Zborovanju bil je voljen za predsednika prečast. gospod prelat msgr. Kosar, ki je došle goste prijazno pozdravil in obžaloval, da je društvo, ki goji tako blage namene, tako hitro zaspalo.

Upajmo, da bo na novo probujeno društvo z večjim uspehom delovalo, nego dosedanje.

Predsednikov namestnik, častiti gospod semeniški ravnatelj Hribovšek, poroča kakor sam prizna, o pišem delovanju tega društva v teku treh let. Koj skraja ga je vse veselo pozdravilo, spoznavši nujno potrebo, da se popačeno, posvetno cerkveno petje v naši škofiji nadomesti s pravim cerkvenim.

Priča temu tudi precejšnje število udov, ki so bili pripravljene materjelno to društvo podpirati; drugo leto je število udov narastlo, tretje leto so pa skoro vsi z letnino zaostali, ker nikdo ni več vedel, ali še to društvo živi, ali ne.

Kaj pa je to društvo doseglo? V začetku je delovanje veliko obetalo. Ustanovila se je pevska šola z dvema oddelkoma, koje so obiskovali dečki naših mestnih ljudskih šol; na praznik sv. Rešnjega Telesa je dečki zbor prvokrat že javno nastopil. Dne 8. decembra naj bi se s pripomočjo že izrjenih pevcev in pevkinj v stolnici pela pravilna latinska sv. maša. Vadili so se več mesecev; ko pa je prišel čas, da bi zbor pokazal svojo zmožnost, razbilo se je vse najbrž zaradi pevskih muh nekaterih pevkinj, kojim ni ugajala ta resna cerkvena glasba. Kmalu na to zholi duša vsega društva, častiti gospod dr. Kukovič, in aprila leta 1888, so oba, njega in društvo k pogrebu nesli. S pevsko šolo se toraj ni obneslo, in zdaj je poskusilo društvo na drug način zboljšati cerkveno petje, ker je nekaterim dečkom, ki so se izobraževali v ljubljanski orglarski šoli, dalo štipendije in jednako tudi orglavcem, ki so se na deželi poprijeli pravega cerkvenega petja, poslalo male nagrade. Letos pa je tudi še to izostalo. Meseca maja preselil se je predsednik društva, sedanji mil. opat g. Ogradi v Celje, — in tako je zgubilo glavo; brez glave pa ni življenja. Bil je skrajni čas, da se je raznesel po naših časopisih glas: „Cecilijansko društvo lavantinsko, vstani!“

Ta glas slišalo je več za zboljšanje cerkvene glasbe vnetih gospodov, in izmed njih sredine volil se je nov odbor, kojemu želimo mnogo uspeha in blagoslova z nebes. Predsednikom bil je voljen „per acclamationem“ prečast. g. stolni župnik J. Bohinec, namestnikom prečast. g. kanonik Hribovšek, tajnikom g. korvikar L. Hudovernik, knjižničarjem g. učitelj J. Miklosich, blagajnikom g. kapelan pri sv. Magdalen, J. Čížek, kojemu naj blagovolijo zanaprej pošiljati čč. gg. udje svojo letnino; v odbor gg.: Manich, Satter, Meschko, G. Majcen.

Ko se je odbor sestavil, povzame častiti g. Hudovernik besedo, da bi gg. poslušalce izpodbudil, deloma pa tudi podučil, kaj namerava Cecilijino društvo; govori o instrumentalni godbi, o koralu, o večglasnem petju, o orgljanju, seveda le kratko, ker ni mogoče v tako kratkem času, ki je bil odločen njegovemu govoru, temeljito o vsaki točki govoriti; pobija nekatere predsodke, koje imajo nekateri do tega društva, in trdi, kar je povsem resnica, da le nevednost in hudobija sta jedina sovražnika, ki našemu društvu nasprotujeta, s katerima se bo treba vojskovati.

*) Po „Slovincu“, št. 3. l. l.

Nato se je stavilo več nasvêtov tudi od gospodov, kateri, kakor sami trdijo, glasbeno niso izobraženi, ki se pa vendarle zanimajo za dobro stvar. H koncu zahvali predsednik došle gôste za splošno zanimanje za dobro reč, posebno gg. učitelje, ter jih prosi, naj podpirajo gg. duhovnike, da jim bo mogoče uvesti pri nas v cerkvi ono petje, ki se spodobi za sveti kraj. Naposled izroči celo društvo previdnosti božji in prosi božje Dete blagoslova.

Začetek je zopet storjen; upajmo, da bo sad obilnejši in lepši, nego prej. To tudi smemo pričakovati, ker ima društvo v svoji sredini moža, ki res gori za dobro reč, ki pa je tudi zmožen, propadlo petje preustvariti. Daj Bog, da bi mu zdravje in čas pripustila, da bi mogel vstrajno delovati in bi našel obilo podpore tukaj pri sestavi novega pevskega zbora. Naj bi naše društvo podpirali tudi zunanji gg. duhovniki, da bi se reformacija pri petju posrečila najprej pri nas v Mariboru in se razširila po celi škofiji.

Letnino naj blagovolijo prečast. gg. dosedanji in novi udje poslati blagajniku društva k sv. Magdaleni v Mariboru.

Iz Škofje Loke. Vsak stan ima svojega posebnega zavetnika. Tudi organisti in cerkveni pevci so si izbrali sv. Cecilijo v svojo pomočnico, katero naj bi o nje prazniku zlasti počastili. Ona naj bi jim posebno to milost pri Bogu izprosila, da bi peli in orglali iz čistega namena — Bogu v čast. Pri nas se je na praznik sv. Cecilije pokazalo, da naši cerkveni pevci niso le vneti za pravo cerkveno petje ampak tudi za njeno počêšenje.

V kapucinski cerkvi oskrbuje orgljanje že desetletje tukajšnji trgovec in občinski tajnik g. J. Kajba brezplačno le iz ljubezni do Boga in do kapucinskega samostana. G. Kajba, spreten orglavec, je v zadnjem času postal vnet cecilijanec. Ima pa tudi posebno srečo; kar drugi sejejo, on pa zanje. Večinoma so prejšnji Carlejevi pevci in pevke prestopili k njegovemu zboru in pri ubozih redovnikih sedaj povečujejo čast božjo. S tako izurjenimi močmi g. Kajbu ni dosti truda, kaj lepega izpeljati. Na praznik sv. Cecilije so zjutraj ob peti uri pri sv. maši sledeče peli: Introitus in Communionio koralno; maša Tota pulchra es Maria, P. A. Hribar (Glasb. 1888.); Graduale „Audi filia“ in festo s. Ceciliae, Luc. Wendler; Offertorium; Offerentur, Ign. Hladnik (Glasb. 1887.); po sv. maši: sv. Cecilija, šestglasno zl. J. Hafner.

Peli so prav dobro, ter posebno lepo pazili na dinamiko, kar se pri pevcih na deželi pogosto pogreša. Čast gospodu Kajbu in njegovemu zboru! x.

Razne reči.

— Vis. čast. g. dr. Janez Katschthaler, kanonik, semeniški vodja, predsednik „Cecil. društva“ v Solnogradu ter vrednik glasbenika „Kirchenmusikalisches Vierteljahrs-Schrift“ je izvoljen za pomožnega škofa solnograške nadškofije. Slava mu!

— Kakor „Slovenec“ poroča, je gospod Anton Foerster, velezaslužni naš skladatelj in dirigent v tukajšnji stolnici, praznoval letos (1890) 25-letnico svojega delovanja na glasbenem polju. L. 1865, namreč o velikonoči je vodil prvič v senjski stolnici novi pevski zbor. Nedavno pa je praznoval tudi svojo srebrno poroko. Tem povodom poklonil mu je pevski zbor stolnice ljubljanske krasno srebrno kupo z adreso. Še mnoga leta! — „Musica sacra“ pa piše, da je na Dunaji dné 22. nov. l. l. g. Jos. Böhm, marljivi artistski vodja društva sv. Ambrozija ter glasbeni dirigent župnijske cerkve „am Hof“ obhajal 25-letnico svojega delovanja za sveto glasbo. Za zboljšanje cerkvene glasbe na Dunaji, zlasti za gregorijanski koral in glasbo à Capella je g. Böhm veliko, da ne rečemo — največ storil. Daj Bog povišnemu možu trdno zdravje in mnogo vspeha!

— Posnemanja vredno. Velika večina cerkvenih zborov Düsseldorf-skega okraja je obhajala praznik sv. varuhinje cerkveneglasbe, sv. Cecilije, s slovesno sv. mašo in skupnim sv. obhajilom; isto se bere o župnijskem Cecil. društvu v Vorstu in Neussu, kjer so zlasti moški sv. zakramente prejemali. Čast, komur čast!

— V založbi Fr. Pusteta v Regensburgu je prišla na svetlo knjiga: Kirchenmusikalisches Jahrbuch für das Jahr 1891, herausgegeben von Dr. Fr. X. Haberl, zum Besten der Kirchenmusikschule in Regensburg (16. Jahrgang des Cäcilienkalenders). — Cena 2 marki — Vsebina: V Lamentationes IV. voc. aequ. conc. auct. G. M. Nanino. I. Razprave in spisi: Die alten Musiktheoretiker. (II.) — Beiträge zur Geschichte der Instrumentalmusik bei der katholischen Liturgie. (III.) — Beiträge zur Geschichte des deutschen

Kirchenliedes. (IV.) — Der liturgische Gesang. — Erinnerung an C. Ett. — Archivalische Excerpte über die herzogl. bayerische Hofkapelle. — Giov. M. Nanino. — Aus der Correspondenz von Or. di Lasso mit dem Prinzen, nachmal. Herzog Wilhelm V. von Bayern. — H. Naznanila, pogovori, kritike. — Vsebinsa je bogata in izvrstna. Naj bi se knjiga zlasti tudi zaradi blage svrhe daleč razširila.

— Pri R. Abt-u v Pasavi izšla je knjiga pod naslovom: „Führer durch die cäcilianische Kirchenmusik mit besonderer Rücksichtnahme auf leichte Ausführbarkeit“. Vsim cerkverim pevovodjem, pevcem i. dr. kot zvesti svetovalec pri nakupovanju novih cerkvenih muzikalij, spisal J. Bergmeier. Cena 1 marka — Delo zasluži, da se priporoča in da jo kupujejo oni, kateri se pečajo s cerkv. glasbo.

— „Sängerhalle“ sporoča, da je bilo lansko leto v Lipskem okoli — 155 pevskih društev, katera večinoma koncerte prirejajo. — Gotovo ne prepričlo število!

— Pri zadnjem zborovanju društva „Musical Association“ v Londonu so občno senzacijo provzročile staroegiptovske flavte, najdene v blizu 3000 let starem sarkofagu. Nek g. Southgat je o teh glasbenih orodjih jako zanimivo govoril. Navzoči glasbeni veščaki angleške metropole so se prepričali, da dajo te egiptovske flavte tone moderne sisteme, in da se intervali zelo bližajo naši temperirani škali. Po daljši razpravi zedinili so se glasbarji končno v tem, da so egiptovske flavte grški tetrakord ter ob enem note naše diatonične škele obsegale in da se tako smé trditi, da naša tonovska sistema ni prišla iz Grške, marveč iz Egipta.

— Gosp. J. Molitor, korni vodja v Konstanc-u, se je odpovedal svoji službi ter gre za organista v Emaus-Prago k č. o. benediktincem. Naslednik v Konstancu mu bode znani orglavec g. E. pl. Werra, doslej korni vodja in profesor v samostanu Mehrenau. Molitorjeva sinova pa sta vstopila v benediktinski red beuronske kongregacije.

— V Emael-u (Belgija) bilo je od 9. do 11. okt. t. l. glasbeno tekmovanje, pri katerem je šlo za to, katera kapela ploščevinastih instrumentov bode najdalje časa igrala. Po 3½ urnem trobenju so „višnjevci“ „rudečkarje“ premagali.

— Znani zvokoslovec (akustik) A. Appum v Hanavi izumel je nov „Enharmonij“, ki glede čistega ubora vse enake instrumente prekosi. Vsaka oktava ima 72 tonovskih stopinj; to omogoči 60 dur in mollakordov naravno čisto dati.

Naše priloge.

Glasbeni svet bode letos obhajal 300-letnico smrti slavnega Jakoba Gallusa, (Hänel-a, Handla ali Petelina), kateri po pravici slovi kot cerkveni skladatelj. Gallus je naš rojak, rojen na Kranjskem. Torej je tudi naša sveta dolžnost, da se ga spominjamo rojaki njegovi, ki ga žalibože manj poznamo nego inozemci. Da, celo rojstvenega kraja njegovega ne moremo poizvedeti, dasi tudi smo prosili na mnoge strani, kjer smo mislili, da kaj izvemo; od nekaterih strani niti odgovora nismo prejeli in le od ene strani, kar tu hvaležno omenimo, nam pové list, da navzlic vsemu trudu, ni bilo mogoče na sled priti rojstvenemu kraju mojstra Gallusa. — G. Jos. Mantuani, kateri zdaj potujoč daleč okrog zasleduje in nabira Gallus-ove skladbe, morda pri tej priliki tudi kaj več izve o njegovem življenju. — Da pa C. Gl. vsaj nekoliko počasti imenitnega mojstra — rojaka takoj v začetku slavnostnega leta, prinese današnja priloga krasni motet njegov „Media in vita“, zložen za dva zbora. — Naj opomnimo, da, kjer ni zadosti pevskih moči, bi lahko pri prvem zboru pel le prvi glas s spremljevanjem harmonija, drugi zbor pa naj bi bil kakor je stavljen četveroglasen.

 Današnje I. številko pošljemo vsem dosedanjim prejemnikom z najuljudnejšo prošnjo, naj je ne pošiljajo nazaj, marveč obdržé kot — naročniki. Vsiljevati je ne smemo in nočemo, ker pravijo, da sila ni dobra; a nadejamo se, da ne prosimo zaman zavoljo imenitne stvari, ki jo naš list zastopa.

Pridana je listu 1. številki priloga.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milie.